

HELSINGIN HOVIOIKEUS
Salmisaarenranta 7 I
PL 132
00181 Helsinki
Puhelin 02956 40500, Telefax 02956 40512 kirjaamo
Sähköpostiosoite helsinki.ho@oikeus.fi

Dnro 48/7074/2013

28.2.2013

Oikeusministeriölle

Viite: Oikeusministeriön lausuntopyyntö 29.1.2013 OM 13/31/2011

Asia: Lausunto hovi- ja hallinto-oikeuksia koskevista asetusmuutoksista

Oikeusministeriö on pyytänyt hovioikeudelta lausuntoa luonnoksesta hovi- ja hallinto-oikeuksia koskeviksi asetusmuutoksiksi. Erityisesti lausuntoa on pyydetty siitä, tulisiko Hyvinkään kärjäoikeus siirtää Itä-Suomen ja Kouvolan hovioikeuden yhdistyessä Helsingin hovioikeuden vaiko Turun hovioikeuden hovioikeuspiiriin.

Hovioikeuden kannanotto

Hovioikeus esittää Hyvinkään kärjäoikeuden siirtämistä Helsingin hovioikeuspiiriin. Tätä ratkaisua puoltavat useat oikeudenhoidolliset syyt. Yhteydet Hyvinkään kärjäoikeuden tuomiopiirin alueelta Helsinkiin ovat olennaisesti paremmat kuin Turkuun. Tällä on suuri merkitys hovioikeudessa asioiville. Jos kärjäoikeus kuuluu Helsingin hovioikeuspiiriin, aiheutuu siitä myös vähemmän valtiolle kustannuksia.

Hovioikeus toteaa tässä yhteydessä, että Hyvinkään kärjäoikeus kuului Helsingin hovioikeuden hovioikeuspiiriin ennen kuin kärjäoikeus siirrettiin Kouvolan hovioikeuspiiriin vuoden 2005 alusta.

Yhteydet

Yhteydet Hyvinkäältä Helsinkiin ovat olennaisesti lyhyemmät ja nopeammat kuin Hyvinkäältä Turkuun. Ajomatka Helsinkiin on 52 kilometriä ja ajoaika runsaat 40 minuuttia. Välimatka Turkuun on 173 kilometriä ja ajoaika yli 2 tuntia. Tampereellekin, jossa Turun hovioikeus myös pitää pääkäsittelyjä, matkaa Hyvinkäältä on 125 kilometriä.

Junayhteydet Hyvinkäältä Helsinkiin ovat erinomaiset. Junavuoroja on runsaasti ja nopeimmillaan matka Helsingin rautatieasemalle kestää noin 40 minuuttia. Rautatieasemalta on metroyhteys Ruoholahteen varsin lähelle hovioikeutta. Turkuun junamatka Hyvinkäältä kestää nopeimmillaankin yli 2 tuntia 10 minuuttia. On siis selvää, että asiointi Hyvinkään - Riihimäen alueelta Helsingin hovioikeuteen on huomattavasti vaivattomampaa kuin Turun hovioikeuteen.

Helsinki on Hyvinkään kärjäoikeuden tuomiopiirin alueelta asuvien työssäkäyntialuetta ja pääkaupunkiseudun palveluja käytetään muutenkin paljon. Esimerkiksi Nurmijärven kunnan suurin taajama Klaukkala (asukasmäärä noin 20 000) on vain parin kilometrin päässä pääkaupunkiseudun rajalta. Hovioikeudessa asioiville kulkeminen Helsinkiin on luonnollinen ja myös edullinen vaihtoehto. Sama koskee tietenkin myös Hyvinkäällä ja Riihimäellä toimivia asianajajia.

Huomattava myös on, että Hyvinkään alueella käytetään varsin paljon pääkaupunkiseudun asianajopalveluita. Muutoksenhaun ohjaaminen Helsingin hovioikeuden asemesta Turun hovioikeuteen lisäisi siten tämänkin vuoksi oikeudenkäynnin kustannuksia.

Helsingin läheisyys tarkoittaa myös sitä, että Hyvinkään kärjäoikeudessa työskentelevien on vaivatonta osallistua Helsingin hovioikeuspiirin runsaaseen koulutustarjontaan sekä vilkkaaseen laatuhankeketyöhön.

Vaikutukset syyttäjien toimintaan

Hovioikeuksien piirijako vaikuttaa myös syyttäjänvirastojen toimintaedellytyksiin etenkin hovioikeudessa pidettävien pääkäsittelyjen vuoksi. Hyvinkään kärjäoikeuden tuomiopiiri kuuluu tällä hetkellä Kanta-Hämeen syyttäjänviraston toimialueeseen. Valtakunnansyyttäjän asettaman työryhmän 12.12.2012 tekemän esityksen mukaan tuomiopiirin kunnista Hyvinkää ja Nurmijärvi tulisivat kuulumaan Itä-Uudenmaan syyttäjänviraston toimialueeseen sekä Riihimäki, Loppi ja Hausjärvi Salpausselän syyttäjänviraston toimialueeseen. Hanke liittyy yleiseen hallinnon aluejakohankkeisiin, etenkin poliisin toimialueiden järjestämiseen.

Nykyisen Kanta-Hämeen syyttäjänviraston muutoksenhakuasiat ohjautuvat merkittävältä osin Helsingin hovioikeuteen ja tämän lisäksi Turun ja Kouvolan hovioikeuksiin. Ehdotetun toimialuejaon mukaan Hyvinkään kärjäoikeuden alueen väestöstä 65 % asuu Itä-Uudenmaan syyttäjänviraston alueella, jonka alueen muut muutoksenhakuasiat käsitellään Helsingin hovioikeudessa. Samoilla alueilla sijaitsevat kärjäoikeuden tuomiopiirin suurimmat asutus- ja kasvukeskukset.

Kulkuyhteydet alueelta tulevia asioita pääasiassa hoitavasta syyttäjänviraston Järvenpään toimipaikasta Helsinkiin ovat erinomaiset. Matkustaminen Turkuun ei olisi toiminnallisesti tarkoituksenmukaista. Myös etäisyys ehdotetun Salpausselän syyttäjänviraston Hämeenlinnan toimipaikasta Helsinkiin ovat huomattavasti lyhyemmät kuin Turkuun. Julkisen liikenteen yhteydet ovat huomattavasti paremmat. Hyvinkään kärjäoikeuden siirtäminen Helsingin hovioikeuteen johtaisi eheämpiin syyttäjänvirastojen toimialueisiin, millä olisi myönteinen vaikutus toiminnan kehittämiseen ja yhtenäisempien toimintatapojen omaksumiseen. Jako mahdollistaisi tulevaisuudessa erillisen hovioikeussyyttäjäjärjestelmän kehittämistä. Ratkaisu olisi toiminnan tehokkuuden ja ajankäytön kannalta edullisempi kuin alueen liittäminen Turun hovioikeuden tuomiopiiriin.

Kuntauudistuksen merkitys

Hovioikeuden käsityksen mukaan tuleva kuntauudistus ei sisällä mitään sellaista, joka voisi olla esteenä Hyvinkään kärjäoikeuden siirrolle Helsingin hovioikeuspiiriin.

Käräjäoikeuden siirron vaikutukset Helsingin hovioikeuden resursseihin

Hyvinkään käräjäoikeuden ratkaisuisista Kouvolan hovioikeuteen tehtyjen valitusten määrä on vuosittain pysynyt varsin saman suuruisena. Keskiarvo kolmelta viime vuodelta (2010-2012) on 183 valitusasiaa. Valitusten määrät ovat laskeneet ja esimerkiksi vuonna 2012 Kouvolan hovioikeuteen saapui Hyvinkään käräjäoikeudesta vain 177 asiaa.

Kouvolan hovioikeudessa saatujen kokemusten perusteella Hyvinkään käräjäoikeuden ratkaisuja koskevat valitusasiat ovat olleet tavanomaisia eivätkä ne ole ole laadultaan tai vaikeusasteeltaan eronneet hovioikeuspiirin muista käräjäoikeuksista tulleista asioista.

Jos valituksia Hyvinkään käräjäoikeudesta saapuu vuosittain n. 180, kuuluu niistä jatkokäsittelylupajärjestelmän piiriin arviolta 70. Kun Helsingin hovioikeudessa lupa myönnetään noin 45 %:ssa asioista, menisi Helsingin hovioikeudessa Hyvinkään käräjäoikeudesta tulevista valituksista täysimittaiseen käsittelyyn noin 140 asiaa. Pääkäsittelyjen määrä lisääntyisi noin viidelläkymmenellä.

Hyvinkään käräjäoikeudesta viime vuosina saapunut asiamäärä vastaa karkeasti arvioiden yhden ratkaisukokoonpanon työmäärää. Hyvinkään siirto Helsingin hovioikeuteen edellyttäisi siten lisääntyvän työmäärän vaatimaa resurssilisäystä. Toisaalta on otettava huomioon, että 1.9.2013 voimaan tulevan lainuudistuksen vuoksi Helsingin hovioikeus ei enää tule käsittelemään teollis- ja tekijänoikeudellisia riita-asioita. Nämä asiat on lainuudistuksella keskitetty markkinaoikeudelle, jonka ratkaisuisista tullaan valittamaan suoraan korkeimpaan oikeuteen. Tämän uudistuksen vuoksi hovioikeudelta tulee siis vapautumaan resursseja. Hovioikeudessa on arvioitu, että kyseisiin teollis- ja tekijänoikeudellisiin on sitoutunut yhden ratkaisukokoonpanon työpanos. *Näin markkinaoikeusuudistuksen vuoksi vapautuva henkilöresurssi vastaa vähintäänkin Hyvinkään siirron edellyttämää resurssilisäystä.*

Nämä kaksi muutosta eivät välttämättä toteudu hovioikeuden osalta täysin samanaikaisesti. Helsingin käräjäoikeus käsittelee näet kaikki ne teollis- ja tekijänoikeudelliset riita-asiat, jotka on saatettu käräjäoikeudessa vireille ennen 1.9.2013. Siirtymäkauden pituus määräytyy siten sen mukaan, kuinka paljon asioita käräjäoikeudessa saatetaan vireille ennen tuota ajankohtaa. Jos hovioikeuksien yhdistäminen toteutetaan jo 1.1.2014 alusta, teollis- ja tekijänoikeudellisista asioista vapautuvat henkilöstöresurssit eivät vielä ole käytössä. Näin ollen tietyn siirtymäkauden aikana Helsingin hovioikeus näyttäisi tarvitsevan Hyvinkään käräjäoikeuden siirron vuoksi lisäresursseja. Hovioikeudella on käytössään tähän tarvittavat huonetilat.

Hovioikeus toteaa tässä yhteydessä, että sen tuleviin resurssitarpeisiin vaikuttavat ratkaisevalla tavalla sen suurimmista käräjäoikeuksista saapuvien poikkeuksellisen suurten asioiden määrä ja niiden huolestuttava kasvu. Toisaalta jopa 200 asian vuosittaiset muutokset ovat sinänsä vielä normaalin vaihteluvälien rajoissa, kun muutokset kohdistuvat tavanomaiseen asiakantaan. Todetakaan, että esimerkiksi vuonna 2012 Helsingin hovioikeuteen saapui vajaat 200 asiaa vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Siirron vaikutus hovioikeuksien asiamäärä- ja väestöosuksiin

Helsingin hovioikeus on asiamäärien perusteella Suomen suurin hovioikeus. Hovioikeuteen saapuu vakiintuneesti lähes tarkalleen kolmannes (32,85 %

vuonna 2012) kaikista hovioikeuteen saapuneista asioista. Jos Hyvinkään kärjäoikeuden siirto Helsingin hovioikeuspiiriin toteutuu, hovioikeuden osuus kaikista asioista jäisi kuitenkin edelleen alle 35 %:n. Kasvua ei voida pitää vielä valtakunnallisella tasolla merkittävä. Turun hovioikeus on asiamäärissä selvästi toiseksi suurin hovioikeus ja saapuvien asioiden valtakunnallinen osuus on noin 23 %; ja siirto Turun hovioikeuspiiriin nostaisi Turun osuuden vajaaseen 25 %:iin.

Todettakoon, että Helsingin hovioikeuspiirissä asuvien osuus Suomen väestöstä oli 1.1.2012 24 % ja Turun hovioikeuspiirissä asuvien osuus 23,9 %. Asukasmäärien erot olivat vain muutamia tuhansia. Hyvinkään kärjäoikeuden siirron vuoksi Helsingin hovioikeuspiirissä asuvien osuus koko maan väestöstä kasvaisi 26,4%:iin. Näin ollen siirto ei mitenkään oleellisesti kasvattaisi Helsingin hovioikeuspiirin väestöpohjaa suhteessa muihin hovioikeuksiin.

Yrityssaneerausasiat ja ulosottovalitukset

Ehdotuksen mukaan yrityssaneerausasioissa Hyvinkään kärjäoikeuden tuomiopiiri tulisi kuulumaan edelleen Päijät-Hämeen kärjäoikeuden tuomiopiiriin. Näin olisi siitä riippumatta, siirretäänkö Hyvinkään kärjäoikeuspiiri Helsingin vai Turun hovioikeuspiiriin. Kun Päijät-Hämeen kärjäoikeus tulisi kuulumaan yhdistetyn Itä-Suomen hovioikeuspiiriin, tarkoittaisi tämä sitä, että samaa velallista koskevissa yrityssaneerausasioissa ja konkurssiasioissa muutoksenhaku ohjautuisi eri hovioikeuksiin. Tällainen muutoksenhakuasioiden toimivallan järjestely on sinänsä mahdollinen. Sitä ei kuitenkaan voida pitää suotavana ottaen huomioon, että samanaikaisesti voi olla vireillä konkurssi- ja saneerausasiassa samaa velallista koskevia valituksia, jotka on usein syytä käsitellä yhdessä. Tämän vuoksi Hyvinkään kärjäoikeuden saneerausasiat tulisi siirtää joko Espoon kärjäoikeuden taikka Pirkanmaan kärjäoikeuden tuomiopiiriin sen mukaan, mikä ratkaisu itse Hyvinkään kärjäoikeuden siirtämistä koskevassa asiassa tehdään.

Ulosottovalitusasioissa tuomiopiirit määräytyvät ulosottovirastojen toimialueiden mukaan. Siten Hyvinkään kärjäoikeuden tuomiopiirin alueella asuvien velallisten ulosottovalitusasioita käsitellään nyt Helsingin hovioikeuspiiriin kuuluvassa Vantaan kärjäoikeudessa sekä Turun hovioikeuspiiriin kuuluvassa Kanta-Hämeen kärjäoikeudessa. Tähän jakoon ei tulisi vaikuttamaan se, kumpaan hovioikeuspiiriin Hyvinkään kärjäoikeus siirretään. Helsingin hovioikeudella ei ole huomauttamista.

Presidentti

Mikko Könkkölä